

แนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

Guidelines for Marketing Development of Bike Routes Tourism along Mekong River in Muang District, Nakhon Phanom Province

จิราภรณ์ พรหมเทพ

อาจารย์ประจำหลักสูตรการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ
มหาวิทยาลัยนครพนม

Chirabhorn Phromthep

Lecturer of Tourism and Service Industry, Tourism and Service Industry College,
Nakhon Phanom University

E-mail: chirabhorn@npu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ศึกษาส่วนประสมทางการตลาดต่อการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม และศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างในวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 400 คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุไม่เกิน 39 ปี การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นนักเรียน นักศึกษา ด้านพฤติกรรมการปั่นจักรยานท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบการปั่นจักรยานท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมเพื่อการพักผ่อน และแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจมากที่สุด คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติราชภัฏนครพนม ด้านส่วนประสมทางการตลาด พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านบุคลากร มีความสำคัญระดับมาก เท่ากับ 3.61 และแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ควรพัฒนาบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายที่ชัดเจนไปในทิศทางเดียวกัน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรพัฒนาการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น ป้ายโฆษณา นิตยสาร แผ่นพับ เว็บไซต์ และมีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเส้นทางจักรยาน ริมฝั่งโขงมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาการตลาด เส้นทางจักรยาน

Abstract

This research aimed to study tourists' behavior toward the bike routes along Mekong River in Muang District, Nakhon Phanom Province, study the marketing mix that affects marketing development of bike routes tourism along Mekong River, in Muang District, Nakhon Phanom Province, study guidelines for development of bike routes tourism along Mekong River, in Muang

District, Nakhon Phanom Province. The sample group included 400 tourists who used the bike routes along Mekong River, in Muang District, Nakhon Phanom Province. The data were analyzed with descriptive analysis which consisted of percentage, mean and standard deviation.

The research showed that most of the tourists were female, aged no more than 39 years old with the education lower than bachelor degree, and they were students/university students. In terms of cycling behaviors, most of the tourists liked to bike in groups of friends, and they traveled to Nakhon Phanom Province for recreational purposes. In addition, the most tourist attraction is Nakhon Phanom Governor Office Museum. In terms of marketing mix, it was found that the tourists placed importance on development of the bike routes along Mekong River in Muang District, Nakhon Phanom Province. Considering each aspect, it was found that personnel were the highest at 3.61. The guidelines for development of the bike routes along Mekong River in Muang District, Nakhon Phanom Province were that the relevant personnel or organizations should be developed and clear policies should be implemented accordingly. In addition, the development should be continuous, and public relations via media such as billboard, magazine, leaflet, and website. Tourism activities along Mekong River should also be promoted.

Keywords: Guidelines for marketing development, bike route

บทนำ

ปัจจุบันการเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้จักรยานเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ที่เป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว เพราะจักรยานเป็นพาหนะที่ไม่มีควันพิษและสิ่งตกค้างอื่นๆ จึงไม่สร้างมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งยังไม่ส่งเสียงดัง และเข้าถึงได้แทบทุกสภาพพื้นที่โดยไม่ต้องการเชื้อเพลิง ผู้ซึ่งสามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ดีอีกอย่างหนึ่ง ที่ผู้ซึ่งได้ประโยชน์ทั้งจากการออกกำลังกายและการท่องเที่ยวไปพร้อมๆ กัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเห็นความสำคัญในการดำเนินงานกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเจาะกลุ่มผู้นิยมขึ้นขอบการขี่จักรยาน เพื่อปลูกกระแสและสร้างแรงดึงดูด (Magnet) ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ยังไม่รู้จักภาคอีสานสัมผัสธรรมชาติที่สวยงาม และเพิ่มพูนประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยว จึงได้กำหนดแผนการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบการใช้จักรยานเป็นกิจกรรมนำร่องในโครงการ : TOUR OF ISAN (Tourism Authority of Thailand, 2015)

“นครพนม” เมืองริมฝั่งแม่น้ำโขงที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน อันเป็นที่ตั้งของอดีตอาณาจักรอันเคยรุ่งเรือง นามว่า อาณาจักรศรีโคตรบูร (ศรีโคตรบอง) ในปัจจุบันนับเป็นเมืองชายแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทิวทัศน์ที่งดงาม และมีความหลากหลายของวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ที่ยาวนานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่สำคัญ อาทิ หอนาฬิกาเวียงตานอนุสรณ์ วัดมหาธาตุ วัดโกลาสที่ประดิษฐานพระติ้ว พระเทียม พระศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคูเมืองจังหวัดนครพนม มีพระธาตุพนมเป็นปูชนียสถาน คู่บ้านคูเมือง และยังเป็นเมืองที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการพักผ่อนส่งเสริมการรักษาสภาพและเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบกับนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดนครพนมปีงบประมาณ 2558-2560 ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาเส้นทางปั่นจักรยานเที่ยวในนครพนม (Tourism Authority of Thailand, 2015) จังหวัดนครพนมซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นเมืองแห่งความสุข เมื่อปี 2558 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ อีกทั้งยังเป็นเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประตูสู่อาเซียน มีความโดดเด่นในเรื่องบรรยากาศความสวยงามตลอด ริมฝั่งแม่น้ำโขง และมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย การดำเนินการก่อสร้างเส้นทางจักรยาน

เชื่อมแลนดมาร์ค สำคัญ คือ สามที่สุด ประกอบด้วย ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด คือองค์พระธาตุพนม สวยที่สุด คือ สะพานมิตรภาพ ไทยลาว แห่งที่ 3 นครพนม - คำม่วน และ งามที่สุด คือบรรยากาศสองฝั่งโขงในเขตเทศบาลเมืองนครพนม ซึ่งคาดว่า การก่อสร้างใช้เวลาอีกไม่นาน ในช่วงเทศกาลออกพรรษาไหลเรือไฟจะมีเส้นทางจักรยานที่เสร็จสมบูรณ์เลยริมฝั่ง แม่น้ำโขงยาวที่สุดของไทยก็ว่าได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยานเที่ยวชมบรรยากาศสองฝั่งโขง และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของนครพนม (Matichon online, 2016)

ด้วยความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และสามารถเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์ และ ผลักดันให้จังหวัดนครพนมได้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดต่อการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึงการประพุดหรือปฏิบัติของนักท่องเที่ยว การแสดงออกในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว อาจจะเป็นคำพูด การกระทำ สีหน้า หรือท่าทาง เช่น การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว ถ่ายรูป การรับประทานอาหาร ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจมีรากฐานมาจากอุปนิสัยหรือความต้องการพื้นฐานของแต่ละคน ที่อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างหรืออาจมาจากสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ที่ได้รับขณะนั้น (Akarangkul, 2011) ซึ่งในด้านการท่องเที่ยว นั้น พบว่า ปัจจัยอิทธิพลที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ความแตกต่างของภูมิฐานะของนักท่องเที่ยว ปัจจัยทางเทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ ซึ่งล้วนส่งผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการเดินทาง (Chantaraprayun, 2012)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จักรยานในการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย วัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อการพักผ่อนและซื้อสินค้าของที่ระลึกต่างๆ (Buachan & Silanoi, 2016) ซึ่งนิยมปั่นในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ช่วงเวลาเช้ามีดหรือช่วงเย็น และนักท่องเที่ยวประเภทนี้ จะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องท่องเที่ยวเป็นอย่างดี (Udomkitti, 2014) ซึ่งปัจจุบันนับว่าพฤติกรรมนักท่องเที่ยวด้วยจักรยานนั้นได้รับความนิยมมากขึ้น

ส่วนประสมการตลาด

ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) คือ องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานการตลาดเป็นปัจจัยที่กิจการสามารถควบคุมได้ (Serirath et al., 2009) ซึ่งในด้านการบริการและการท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะธุรกิจในด้านนี้มีสินค้าและบริการที่ความแตกต่างจากสินค้าทั่วไป (Kotler & Keller, 2012) ซึ่งในการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารเพิ่มขึ้นจาก 4Ps (Choibamroon, 2015) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวเป็นรูปแบบ 7Ps ดังนี้

1. **ผลิตภัณฑ์ (Product)** คือ ชื่อเสียงของเส้นทางจักรยาน ลักษณะของเส้นทางจักรยาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในบริเวณเส้นทางจักรยาน เช่น ร้านขายของที่ระลึก ร้านซ่อมจักรยาน
2. **การจัดจำหน่าย (Place)** จะพิจารณาจากช่องทางการเปิดให้เข้าจักรยานท่องเที่ยว สามารถจองผ่านช่องทางใดบ้าง
3. **การกำหนดราคา (Price)** เป็นการพิจารณาในด้านของมูลค่าของอัตราค่าเช่าจักรยาน รูปแบบการชำระเงินที่สะดวก รวดเร็ว
4. **การส่งเสริมการตลาด (Promotion)** สำหรับส่วนประสมทางการตลาดในด้านนี้จะพิจารณาจากการนำบริการเช่าจักรยานไปเป็นส่วนหนึ่งของบริการด้านห้องพัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้จักรยานท่องเที่ยว พร้อมทั้งการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีความหลากหลาย
5. **บุคลากร (People)** เป็นส่วนประสมทางการตลาดที่พิจารณาในเรื่องบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งานจักรยาน เช่น การอำนวยความสะดวกของตำรวจจราจรและตำรวจท่องเที่ยวในเรื่องความปลอดภัย การให้ความรู้ของหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางจักรยาน พร้อมทั้งคนในชุมชนที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวด้วยจักรยาน
6. **ด้านกระบวนการ (Process)** เป็นการพิจารณาการติดป้ายเตือนต่างๆ ตามเส้นทางจักรยานการปรับปรุงเส้นทางจักรยานให้มีความพร้อมในการทำงานอยู่เสมอ
7. **ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation)** สำหรับด้านนี้จะเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับพื้นที่จอดจักรยาน/ที่ลื้อจักรยาน จุดบริการเติมลม อุปกรณ์ซ่อมจักรยานสาธารณะที่มีอยู่ในเส้นทางจักรยาน บรรยากาศ รวมไปถึงการพิจารณาสัญลักษณ์สื่อความหมายบนพื้นผิวของเส้นทางจักรยาน (Serirath et al, 2009; Kotler & Keller, 2012; Choibamroon, 2015)

ทางจักรยานท่องเที่ยว

1. ประเภทของทางจักรยาน

โดยทั่วไปมีการจัดลักษณะของทางจักรยานออกเป็นหลายลักษณะ ซึ่งในแต่ละรูปแบบขึ้นอยู่กับพื้นที่ประโยชน์การใช้สอย และความปลอดภัยในพื้นที่มีอยู่ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงสรุปลักษณะของทางจักรยานออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1) ทางจักรยานที่แยกออกจากทางเดินเท้าโดยสมบูรณ์ (Class I Bikeway หรือ Bike Path) คือทางจักรยานที่แยกออกจากทางจราจรของยานพาหนะอื่นๆ และทางเดินเท้า โดยมีพื้นที่โล่งกว้างหรือมีสิ่งกีดขวางกั้นอยู่ อาจเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงหรือถนนธรรมดา เหมาะสำหรับบริเวณที่มีการใช้จักรยานค่อนข้างถี่และเป็นจำนวนมาก ข้อดีของBike Path อีกประการหนึ่งคือ สามารถจัดบนเส้นทางที่ไม่อยู่ในระบบถนนได้ แต่มีข้อเสียในเรื่องของการลงทุนก่อสร้างทางจักรยานสูงกว่ารูปแบบอื่น ความกว้างของทางจักรยานสำหรับ Bike Path ที่มีการเดินรถสองทาง (Two-way) ควรมีความกว้างของทางอย่างน้อย 2.40 เมตร แต่ถ้ามีการเดินทางเดียว (one-way) ควรมีความกว้างของทางอย่างน้อย 1.50 เมตร และทั้ง 2 ประเภทจะมีไหล่ทางสองข้างมีความกว้างข้างละ 0.60 เมตร แต่ถ้าทางจักรยานใช้ร่วมกับทางเท้าโดยที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ควรมีความกว้างของทางไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร แต่ถ้ามีการทาสีหรือทำสัญลักษณ์ให้มีความแตกต่างกันระหว่างทางจักรยานและทางเท้า

2) ทางจักรยานที่แยกออกจากทางเท้าหรือทางรถยนต์ในระดับปานกลาง (Class II Bikeway) หรือ (Bike Lane) คือทางจักรยานที่มีเครื่องหมาย ทาสีเส้น ทำขอบซีเมนต์ติดสัญญาณหรือทำเครื่องหมายแบ่งพื้นที่ออกจากส่วนของการจราจร ของรถยนต์บนถนน หรือของคนบนทางเดินเท้าในกรณีที่ถนนมีความกว้างเพียงพอที่จะจัดให้เป็นทางจักรยานได้ โดยจุดประสงค์หลักของ Bike Lane ก็เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการขี่จักรยาน สามารถคาดการณ์การเคลื่อนที่ของผู้ขี่จักรยานและผู้ขี่จักรยานได้ และช่วยเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้ขี่จักรยานบนถนนที่มีรถยนต์จำนวนมากได้ ข้อดีคือการลงทุนจะน้อยกว่าแบบ Bike Path

- Bike lane มักจัดการเดินรถทางเดียวมากกว่าจะจัดให้เป็นการเดินทางสองทางความกว้างของทางจักรยานสำหรับ Bike lane แบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

- Bike Lane ที่อยู่ในถนนในเมืองที่มีรถยนต์จอดอยู่ด้วย โดยทางจักรยานจะอยู่ระหว่างที่จอดรถยนต์กับถนนที่รถยนต์สัญจร ทางสำหรับจักรยานควรมีความกว้างอย่างน้อย 1.50 เมตร

- Bike Lane ที่อยู่บนถนนที่ไม่มีที่จอดรถยนต์อยู่ด้วย ทางจักรยานควรมีความกว้างอย่างน้อย 1.20 เมตร แต่ถ้ามีรางระบายน้ำที่มีความกว้าง ปกติ 0.60 เมตร อยู่ติดกับขอบถนน ทางจักรยานก็ควรมีความกว้างอย่างน้อย 1.50 เมตร แต่ในกรณีที่รางระบายน้ำมีความกว้างมากกว่านี้ ทางจักรยานควรมีความกว้าง 1.80-2.40 เมตร

- Bike Lane ที่อยู่ติดกับไหล่ทางที่ไม่มีที่จอดรถหรือมีรางระบายน้ำ ทางจักรยานควรมีความกว้างอย่างน้อย 1.20 เมตร

3) ทางจักรยานที่ใช้เส้นทางร่วมกับทางเดินเท้าและทางรถยนต์ (Class III Bikeway หรือ Bike Route) คือทางจักรยานที่กำหนดให้มีเครื่องหมาย หรือ ทาสีบอกเพื่อให้ทราบถึงบริเวณที่จัดเป็นทางจักรยาน เป็นการใช้อย่างร่วมกันกับจราจรประเภทอื่นๆ อันได้แก่ รถยนต์และคนเดินเท้า แต่ถนนที่จะจัดให้มีทางจักรยานประเภทนี้ก็ต้องมีความกว้างมากพอที่จะให้รถจักรยานยนต์มาขึ้นร่วมด้วยถึงแม้จะเป็นทางจักรยานที่ประหยัดที่สุด แต่ในเรื่องของความปลอดภัยจะมีความปลอดภัยน้อยที่สุดสำหรับผู้ขี่จักรยาน ผู้ใช้ทางเท้า และผู้ใช้จักรยานด้วยกัน ความกว้างของทางจักรยานประเภทนี้ไม่มีกำหนดแน่นอน แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างรวมทั้งปริมาตรและคุณลักษณะของการจราจรบนถนน ประเภทของความเร็ว ระยะการมองเห็นและสภาพที่จอดรถ AASHTO, 1991 (cited in Jangvittaya, 1997: 10)

2. ลักษณะของที่จอดรถจักรยาน

ที่จอดรถจักรยานเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่ใช้ร่วมกันกับทางจักรยาน เนื่องจากเป็นที่ที่ผู้ขี่ใช้เป็นที่จอดรถจักรยานของตนในการจอดจักรยานจำเป็นจะต้องศึกษาถึงประเภทต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อจะทำให้ทราบถึงลักษณะที่เหมาะสมในการนำมาใช้สภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งลักษณะของที่จอดรถจักรยานมีหลายรูปแบบ ดังนี้

- 1) ที่จอดรถจักรยานแบบเป็นตู้เก็บ (Bike Lockers) ลักษณะเป็นตู้ที่สามารถนำรถจักรยานเก็บเข้าไปภายในได้และมีตัวล็อกป้องกันจักรยานจากสภาพอากาศต่างๆ ได้ และป้องกันการลักขโมยอุปกรณ์เสริมของจักรยาน เช่น ไฟ ที่สูบลม ตะกร้า ขวดน้ำ ฯลฯ ได้อย่างดีตู้เก็บจักรยานลักษณะนี้เหมาะมากสำหรับการจอดรถเป็นเวลานาน แต่การลงทุนในการจอดรถลักษณะนี้ค่อนข้างสูง

- 2) ที่จอดรถแบบเป็นราวล็อกปลอดภัยสูง (High Security Racks) ลักษณะเป็นราวเหล็กที่สามารถล็อกโครงรถและล้อรถได้ อาจล็อกทั้งสองล้อหรือเพียงล้อเดียว ที่จอดรถประเภทนี้จะช่วยป้องกันการขโมยล้อรถได้ แต่ไม่สามารถป้องกันการขโมยอุปกรณ์เสริมได้ ที่จอดรถลักษณะนี้เหมาะกับการจอดรถเป็นเวลานานเช่นกัน แต่จะลงทุนต่ำกว่าแบบแรก

- 3) ที่จอดรถแบบธรรมดา (Conventional Racks) ลักษณะเป็นโครงไม้หรือเหล็กที่มีจุดล็อกเพียง 1 จุด อาจจะเป็นล้อหรือที่โครงจักรยาน เป็นที่จอดรถที่ใช้สะดวก ประหยัดเนื้อที่ และลงทุนต่ำสุด เหมาะสำหรับการจอดชั่วคราว แต่มีความเสี่ยงต่อการถูกขโมยมากที่สุด ASCE (1980 cited in Jangvittaya, 1997: p.10)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาใช้เส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาใช้เส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาใช้เส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check -List)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 ส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นอื่นๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้แก่ สำนักงานจังหวัดนครพนม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานนครพนม) และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

การหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ทำการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม

การหาความเที่ยงตรงโดยการทดสอบตามเทคนิค Index of item objective congruence (IOC) ผลการทดสอบเครื่องมือแบบสอบถามมีค่า IOC มากกว่า 0.60 ทุกข้อ สำหรับการหาความเชื่อมั่น ด้วยวิธี Cronbach's Alpha Method ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.84 ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ต้องได้มากกว่า 0.7 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ศึกษาได้

ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือเดือนพฤศจิกายน 2558 - เดือนกันยายน 2559

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.4 มีอายุไม่เกิน 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.5 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.9 มีอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.6 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 62.1 ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยผลปรากฏว่าพฤติกรรมการปั่นจักรยานท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชื่นชอบการปั่นจักรยานท่องเที่ยวเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 47.5 มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ในจังหวัดนครพนมเพื่อมาพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 62.1 และแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจมากที่สุดในเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง คือ พิพิธภัณฑ์จวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม (หลังเก่า) คิดเป็นร้อยละ 26.2 ตามลำดับ

3. **วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2** เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดต่อการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า โดยภาพรวมมีระดับความสำคัญเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.61$) รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x}=3.58$) ด้านกระบวนการ ($\bar{x}=3.54$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{x}=3.45$) และด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{x}=3.42$) อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของด้านราคา ($\bar{x}=3.19$) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x}=3.00$) อยู่ในระดับปานกลาง

4. **วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3** เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า หากบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายที่ชัดเจนและไปในทิศทางเดียวกัน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการวางแผนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ป้ายโฆษณา นิตยสาร แผ่นพับ เว็บไซต์ และมีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเส้นทางจักรยานริมฝั่งโขงมากขึ้น ถือได้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาการตลาดและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคต

อภิปรายผล

แนวทางการพัฒนาการตลาดที่มีผลต่อการพัฒนาเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสำคัญเฉลี่ยรวมระดับปานกลางแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบุคลากร (People) มีความสำคัญในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของด้านราคาและด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่พึงพอใจในบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chaiyapong (2014) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน ณ วนพุทธรูทยานน้ำตกเขาค้อได้จังหวัดปราจีนบุรี ผลวิจัยพบว่าแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน พบว่าควรมีการบูรณาการด้านบุคลากรในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการมาท่องเที่ยวด้วยจักรยานอย่างเดียว การจัดให้มีการส่งเสริมทางการตลาดบริการในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยว การจัดองค์การพบว่า ควรมีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนในการปฏิบัติงาน และจัดอบรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน การนำไปใช้ พบว่า ควรมีแผนไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน มุ่งทำงานเป็นทีม มีการตรวจสอบเส้นทางและอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง การควบคุม พบว่าควรมีการตรวจสอบและประเมินการทำงานของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ รวมถึงการจัดทำสถิติการท่องเที่ยว ในด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ซึ่งสอดคล้องกับ Roman and Roman (2014) ที่ทำการศึกษาการเดินทางการท่องเที่ยวโดยจักรยาน และโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเมือง พบว่าการพัฒนาเลนจักรยานให้ยาวขึ้นและการสร้างเลนจักรยานใหม่และที่จอดจักรยานใหม่ทำให้นักท่องเที่ยวและผู้อาศัยในกรุงวอร์ซอว์ ใช้จักรยานในการท่องเที่ยวในเขตเมืองเพิ่มขึ้นนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Chen and Chen (2013) ทำการศึกษาเรื่องการค้าการณ์ความชอบในการใช้จักรยานของนักปั่นจักรยานเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในประเทศไต้หวัน พบว่า การนักปั่นจักรยานในไต้หวันให้ความสำคัญกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมของจักรยานเช่น สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน อุปกรณ์ในการบำรุงรักษา ศูนย์ประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวมีผลต่อความชอบของนักปั่น และด้านกระบวนการ (Process) สอดคล้องกับ Udomkitti (2014) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่และต้องมีการจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวที่ดี

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม” เพื่อให้เกิดผลที่ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการวิจัยครั้งนี้

1. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทย หรือนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้าท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม เพื่อนำไปเป็นการตลาดในอนาคต
2. ควรทำการศึกษาเรื่องของกิจกรรมที่ช่วยเป็นแนวทางการพัฒนาการตลาดเส้นทางจักรยานท่องเที่ยวริมฝั่งโขง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง

- Akarangkul, S. (2011). *Tourist Behavior*. Bangkok: Klungnanawitaya.
- Buachan, S., & Silanoi, L. (2016). *Guidelines on Marketing Development for Tourism Bike Routes for Sustainable Tourism in Bann Bangplup Community, Bangkhontee District, Samutsongkram Province, Thailand*. Retrieved from <http://research.pbru.ac.th/Research2016/proceeding/Research proceeding 2016.pdf>
- Chaiyapong, T. (2014). *Guideline for Promoting the Ecotourism with Bicycle at Namtok Khao Ito Buddhism Forest Park, Prachinburi Province*. Retrieved from <http://www.thaicyclingclub.org>
- Chantaraprayun, A. (2012). *Difference between Tourists Behavior*. Retrieved from <https://goo.gl/gmESKf>
- Chen, C.F., & Chen, P.C. (2013). Estimating recreational cyclists, preferences for bicycle routes- Evidence from Taiwan. *Transport Policy*, 26, 23-30.
- Choibamroon, T. (2015). *Tourism Marketing Development Element*. School of Tourism Management. National Institute of Development Administration.
- Jangvittaya, P. (1997). *Development of bicycle network in Nakhon Pathom Municipality*. Retrieved from <http://www.thaicyclingclub.org>
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). *Marketing Management* (14th ed.). Upper Saddle River, New Jersey, Pearson Prentice-Hall.
- Matichon online. (2016). *Nakhon Phanom province to spend 200 million Bath in constructing 60 km. bike route along Makong River to boost tourism*. Retrieved from <https://goo.gl/tK3SbAh>
- Roman, M., & Roman, M. (2014). Bicycle Transport as an Opportunity to Develop Urban Tourism-Warsaw Example. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 151, 295-301.
- Serirath, S. (2009). *Marketing management*. Bangkok : dharmasarn.
- Tourism Authority of Thailand. (2015). *Grand Opening Tour of I-san Loei Classic*. Retrieved from <https://goo.gl/wbmXC7>
- Tourism Authority of Thailand. (2015). *20 of Happiness in Nakhon Phanom*. Retrieved from <http://tatsanuk.blogspot.com/2015/07/20.html>
- Udomkitti, P. (2014). Bicycle route for Sustainable tourism management in Taling-chan area, Bangkok. *Veridian E-journal*, 2, 561-578.